

TEXT 1: DECRETS DE NOVA PLANTA

Al segle XVIII amb l'arribada dels Borbons arriba també l'absolutisme monàrquic, una forma de govern ja implantada a França amb Lluís XIV el rei Sol. A Espanya el model implantat era una monarquia autoritària però amb l'arribada dels Borbons varia i va cap a la monarquia absoluta.

A principis del segle XVII i anteriorment, els poders del rei eren diferents pels diferents regnes que integraven la monarquia hispànica.

Amb els Reis Catòlics, la Unió Dinàstica és feble i no hi ha institucions comunes llevat de la Inquisició. Amb Felip IV i el comte-duc d'Olivares hi ha un intent d'unificació, centralisme i uniformització, la Unió d'Armes, que acaba amb les revoltes de Catalunya i Portugal del 1640. La Guerra de Successió i la implantació dels Decrets de Nova Planta condueixen a un model totalment uniforme i absolutista.

Dins el context de la Guerra de Successió així com els filipistes van conquerint els territoris de la Corona d'Aragó, per **"dret de conquesta"** es suprimeix tots els sistemes propis, privilegis i furs dels regnes com a "càstig".

L'instrument jurídic que fan servir per eliminar els furs i les institucions pròpies són els **Decrets de Nova Planta**, una sèrie de decrets que es van aplicant a mesura que es van conquerint territoris. Els primers territoris conquerits són València i Aragó (1707) després de la batalla d'Almansa, són suprimits els sistemes institucionals, els furs, els privilegis i el dret privat. A Mallorca els decrets arriben al 1715 es conserva el dret civil i algunes institucions. A Catalunya arriben encara més tard però també s'apliquen. Com a excepció el País Basc i Navarra conserven els seus furs per haver-se mantingut fidels al candidat borbònic. Els principals objectius dels Decrets de Nova Planta són la uniformització **legislativa**, el **centralisme administratiu** i l'**absolutisme monàrquic**:

La **uniformització legislativa** cerca adoptar el model **absolutista** i centralista de França, a partir de les institucions de Castella. Es cerquen unes mateixes lleis per tot Espanya i el que va ser l'intent del comte-duc d'Olivares per fi es fa realitat. Les lleis de Castella són més propícies a l'absolutisme monàrquic, per això s'imposen les de Castella com a punt de partida.

Amb el **centralisme administratiu** Felip V volia dominar tots els territoris des de la capital i això s'aconsegueix amb els Decrets de Nova Planta, que suposen la desaparició de la Corona d'Aragó i la pèrdua de les institucions polítiques i de govern com les Corts de Catalunya, d'Aragó i de València i el Gran i General Consell de Mallorca i es creen les Corts d'Espanya. A més el castellà s'implanta com a llengua oficial i es margina el català en els àmbits públics.

Els Decrets de Nova Planta fan que Felip V concentri tots els poders en la seva persona. Per a dur-ho a terme els Borbons fan una sèrie de reformes politicoadministratives:

Si parlem de les reformes de caràcter administratiu de forma general es passa d'un sistema polisinovial a un sistema ministerial, amb les secretaries. Aquells consells territorials dels Reis Catòlics són abolits i només subsisteix el Consell de Castella. Per haver suprimit aquests consells es creen les secretaries de despatx, que ajuden al rei amb les tasques de govern i són autèntics òrgans de poder executiu. Al capdavant de cada secretaria de despatx trobam un secretari elegit pel rei i el més important és el secretari d'estat, que s'encarrega dels afers exteriors i de coordinar els diferents secretaris de despatx. A més, s'unifiquen les Corts i es creen les Corts d'Espanya, inoperants; només són convocades quatre cops en tot el segle XVIII.

A **nivell territorial** es crea una nova figura: l'intendent que s'encarrega de la recaptació d'impostos i de dinamitzar l'economia i és un càrrec de designació directa reial. A vegades, entren en fricció amb les funcions dels corregidors. Es creen les demarcacions provincials amb les capitanies generals governades per un capità general, la màxima autoritat de cada una de les províncies, que presideix les reials Audiències. Juntament amb el capità general trobam l'Audiència, la màxima institució de justícia.

Localment, utilitzen el corregidor per controlar la ciutat i n'implanten un a cada territori; per tant, els virreis són eliminats. Els ajuntaments amb els Decrets de Nova Planta varen perdre la poca autonomia que tenien i només es centren en assumptes locals.

Si parlem de reformes de caràcter fiscal els territoris de la Corona d'Aragó perden l'autonomia fiscal i els Borbons fan una reforma completa de tot el sistema fiscal, que tendeix a simplificar el tipus d'impost i generar un fons comú centralitzat. S'aproven nous impostos: el cadastre a Catalunya, l'equivalent a València, la contribució única a Aragó i la talla a Mallorca. Són el mateix però amb noms diferents i consisteixen en una quota fixa en funció dels béns de cada un.

Va ser un èxit, sobretot a Catalunya. Un ministre de Ferran VI els va voler implantar a la resta dels territoris però la monarquia absolutista té uns límits.

TEXT 2: DECRET DE LLIURE COMERÇ AMB AMÈRICA.

Carles III, tercer fill de Felip V, no estava destinat a ser rei. Però degut a la mort prematura de Lluís I i el curt regnat de Ferran VI, Carles III es va convertir en rei d'Espanya, ja havia tingut una experiència anterior de govern dirigint el principat de Parma i rei de Nàpols i Sicília. A Itàlia havia contactat amb les idees il·lustrades. Volia dur a terme una sèrie de reformes per abastir les necessitats de l'augment de la població, però sense acabar amb l'absolutisme: "tot per el poble però sense el poble".

Els governs de Carles III iniciaren un seguit de reformes econòmiques que tingueren un èxit molt desigual:

Per una part van dur a terme una creació d'un mercat interior únic, facilitat per l'abolició de part de les fronteres interiors. La Corona intentà millorar les infraestructures de transport, però l'esforç va ser absolutament insuficient. Més èxit tingué la supressió del monopoli per al comerç amb Amèrica. Felip V ja havia transferit el monopoli del comerç americà de Sevilla a Cadis. Carles III abolí el monopoli en autoritzar 13 ports peninsulars a comerciar lliurement amb 27 americans a partir de 1765. La llibertat de comerç amb Amèrica s'estengué a alguns principals ports peninsulars l'any 1778. Es va obtenir un èxit parcial ja que una part important de mercaderies s'exportava a Amèrica i es feien importacions d'origen estranger cosa que no era un estímul de la producció manufacturera nacional. A més no es controlava el contraban britànic i les depredacions dels corsaris.

A més es van aplicar altres reformes econòmiques com l'impuls a la manufactura. Es van posar algunes traves al control dels gremis. Aquestes mesures liberalitzadores es combinaven amb altres clarament mercantilistes.

També es van aplicar **reformes fiscals i financeres** que tenien com a objectiu principal obtenir més ingressos per a la Corona malgrat de no perjudicar en excés l'economia productiva i no transgredir els interessos dels grups privilegiats. Els objectius no es van poder assolir en part per a la situació de contínues guerres que generaven un fort dèficit que no podia ser eixugat. Per tal de finançar el dèficit de l'Estat i de controlar el deute públic es creà l'any 1782 el Banco Nacional de San Carlos, antecedent de l'actual Banc d'Espanya.

A més es va **millorar l'agricultura** mitjançant la limitació dels privilegis de la Mesta i la colonització de zones gairebé deshabitades. També mitjançant l'elaboració de propostes de reforma agrària que inclouen l'abolició dels mayorazgos, la crítica del sistema senyorial i la proposta de limitació de terres de "mans mortes". Jovellanos considerava que calia desamortització aquestes terres per possibilitar que els petits i mitjans agricultors poguessin accedir a la propietat i modernitzar l'agricultura per fer-la molt més rendible. A més es produeix la llibertat de preus i de circulació del blat (1765).

Algunes de les mesures no econòmiques més importants foren l'impuls a la ciència i el foment econòmic, aplicació una política marcadament regalista, increment del control reial sobre la Inquisició, els ordes religiosos i el nomenament de les jerarquies eclesiàstiques. Però potser una de les mesures més polèmiques va ser l'expulsió dels jesuïtes (1767). En l'àmbit de la política local, s'introduí un nou càrrec als ajuntaments, el síndic personer, elegit pels caps de casa del municipi per vetllar pels interessos comuns del poble.

En conclusió, el decret suposà l'augment de fluxos comercials encara que augmentà el contraban britànic i el corsarisme al Carib que van ser un perjudici pel comerç espanyol.

ÀUSTRIES EN GENERAL

Els àustries van agafar el tron hispànic després que el Reis Catòlics establissin una aliança matrimonial dels seus fills amb la resta de potències Europees. Per tant Joana I es casà amb Felip el Bell, i tingueren a Carles I, que va ser l'hereu de la corona hispànica i donà inici al regnat dels àustries (1517-1700). El seu regnat el podem dividir en dues etapes:

Àustries Majors que es tracta de l'etapa d'auge de l'imperi espanyol. Es consolida la monarquia autoritativa i a nivell socioeconòmic coincideix amb una època de conjuntura econòmica favorable. A això s'hi ha d'afegir que la cultura espanyola estava travessant la seva edat d'or. Cal destacar que es construí un gran imperi arreu del món, però molt costós, el qual era finançat amb l'or de les amèriques. El regnat de Carles I es tractarà d'una monarquia universal que controlarà el SIRG i a més els territoris heretats dels Reis Catòlics, i tindrà un projecte d'unificació. Felip II, el seu fill, no heretà el SIRG, però sí els territoris hispànics. De manera que ja no serà una monarquia universal, sinó fragmentada. Podem establir una certa continuïtat entre els dos reis degut als mateixos problemes que van haver d'enfrontar: turcs-otomans liderats per Solimà el Magnífic, el protestantisme amb Martí Luter i amb la independència de Facto, i Anglaterra destaca sobretot el problema amb Felip II. Pel que fa a nivell interior, Carles I es va veure enfrontat amb les Comunidades i Germanies. En quant a Felip II destaca la revolta de les Alpujarras i la revolta Aragonesa.

Àustries Menors, és l'època de decadència de l'imperi. Es duren a terme una sèrie de revoltes gravíssimes degut al descontent popular. Així i tot, a nivell cultural aquesta decadència no es nota a la literatura espanyola. D'aquest període destaca la Pax Hispanica i l'expulsió dels moriscos per part de Felip III; amb Felip IV la guerra dels 30 anys i la política inefectiva, agressiva i ambiciosa. També s'aniran perdent successivament els territoris de l'imperi degut a l'erràtica política que duren a terme els monarques, els quals deixaran el regne en mans dels validos.

La monarquia hispànica continuava essent un aglomerat de regnes i territoris units per la Corona. Cada regne mantenia les seves lleis, institucions, moneda, sistema tributari i usos i costums, però era evident que Castella esdevenia el pal de paller de tota la monarquia en ser el territori que subministrava la major part dels homes per a l'exèrcit i dels recursos financers per a les empreses imperials. No és sorprenent, doncs, que assolís també la primacia política dins la monarquia.

El regnat dels àustries es tractarà d'un **absolutisme incomplet** ja que si aquest objectiu pràcticament s'assolí a Castella, els regnes de la Corona d'Aragó continuaven blindats per la seva malla de furs i privilegis que entrebancaven l'acció del rei i dels seus representants. **El rei governava directament Castella mentre els virreis representaven als territoris** de la Corona d'Aragó, Itàlia i Amèrica. A Flandes i al ducat de Milà hi havia sengles governadors. El principal instrument de la monarquia era l'exèrcit constituït pels terços. Es tractava de soldats voluntaris i professionals que serviren durant molts anys, però a vegades es feien lleves forçoses per completar les unitats.

El govern de la monarquia continuà fonamentat en **el sistema de consells** creat pels Reis Catòlics, encara que es va fer més complex arran de l'extensió que des de Carles I havien assolit els dominis de la monarquia. Això és el que es coneix com a règim polisinodal. Els consells es dividien entre els territorials i els especialitzats, que tenien jurisdicció sobre tota la monarquia. Els antics consells d'Hisenda, Ordes Militars i Croada s'integraren en el Consell de Castella. En l'àmbit judicial es mantingueren les **chancillerías** de Valladolid i Granada i es crearen audiències als regnes de la Corona d'Aragó i a Amèrica.

Els regnes castellans no continuaren mantenint les seves institucions pròpies, com les corts, les diputacions del general, els consells generals a les Balears. No s'experimentaran canvis de consideració en el funcionament d'aquestes institucions ni en els municipis, encara que s'observa una creixent ingerència del poder reial i dels seus representants, la qual cosa provocà una escalada de conflictes.

En conclusió, després del regnat de Carles II com a darrer àustria espanyol, el qual morí sense descendència cosa que conduiria a la Guerra Successió, entrarà la dinastia borbònica amb Felip V que aplicarà els Decrets de Nova Planta i constituïrà el regne d'Espanya. D'altra banda, presentarà un sistema molt més centralitzat amb unes lleis comunes per a tot el territori, l'eliminació dels furs i un absolutisme monàrquic total.

ÀUSTRIES MENORS

La monarquia hispànica al S.XVII està constituïda pel regnat dels Àustries Menors, que es coneix com l'etapa de decadència de l'imperi. Aquests, eren hereus dels Àustries Majors que regnen durant el S.XVI, que suposà l'etapa d'auge de l'imperi.

Per una part trobem a FELIP III i el govern dels validos. Fill de Felip II, cediria el govern al Duc de Lerma, ja que no li interessava la política. **A nivell exterior** va dur una política pacifista conegut com la Pax Hispànica. Van perdre països com França, Anglaterra i Holanda després de la Treva dels 12 anys. **A nivell interior**, n dels fets més destacables d'aquest període és l'**expulsió** de la darrera comunitat dels moriscos. Entre altres causes d'aquesta expulsió destaquem la seguretat interior, l'augment de prestigi de la monarquia i el motiu propagandístic, que conduiria al Decret d'expulsió (1609).

Per altra part trobem a FELIP IV (guerra dels 30 anys, revolta Portugal i Catalunya)(1621-1665)

Tot i ser el regnat més ambiciós, seria el que patiria més fracassos. El *valido* **Comte duc d'Olivares** pretenia crear una **monarquia absoluta i centralista, amb un major poder de la corona en perjudici dels furs dels regnes orientals, conservar els territoris espanyols dels Àustria i frenar la influència de França a Europa**. Però les seves reformes no van poder solucionar els problemes presents a Espanya. Olivares va crear la Unió d'Armes, que lluitava per aconseguir aquells objectius inicials. La principal oposició es concentraria en la Corona d'Aragó, Portugal i Catalunya, en aquesta darrera destaca la Guerra dels Segadors provocada per la intervenció francesa en la Guerra dels 30 anys.

Per tant, la **Guerra dels 30 anys** seria un fet decisiu en aquest període. Comença essent un conflicte religiós a Bohèmia l'any 1618 i acaba amb la pau de Westfàlia com a conflicte internacional. S'enfronten els Habsburg i els protestants del Nord i França tot i que altres potències i monarquies hi participen.

Les causes de la intervenció espanyola són la **causa religiosa**, degut al nomenament d'un nou emperador pel SIRC, Ferran II havia incomplert la Pau d'Augsburg. **La mh intervindrà en aquest conflicte intern, donant suport a l'emperador catòlic. La causa política ja que França entra al 1635 a la guerra**, donant suport als protestants per obtenir l'hegemonia. I la **causa econòmica, que era** controlar el comerç de la regió del Bàltic.

Al 1621 la mh romprà la pau de la Treva dels 12 anys i declara la guerra als Països Baixos. La **Victòria de Breda (1626)**, ocasionaria l'esgotament de recursos de la mh, a la qual cosa respondrien amb una reforma fiscal i política per poder finançar-la. Holanda, amb una economia sanejada, assatja les Colònies Portugueses. A la **Batalla de Rocroi (1643)**, Olivares seria destituït.

A aquesta guerra, encara que la majoria de victòries eren catòliques, no van sorgir cap guanyador ni vencedor. Van signar la **Pau de Westfàlia (1648)**, on es reorganitzava el mapa Europeu i que repercutirà de manera negativa tant a la mh com dins el SIRC. A aquesta pau, es comprometen a la tolerància religiosa, reconeixent (la mh) la **independència de les potències del nord de manera definitiva, Holanda crea les potències unides d'Holanda** i França amplia els seus territoris.

Aquesta pau comportaria el domini hegemònic de França damunt Europa, sorgint Suècia com a nova potència. Aquesta guerra, duraria 10 anys més però de caràcter **franco-espanyol (1635-1659)**:

Richelieu temia quedar encasellat davant les victòries hispàniques. Després de 10 anys de guerra, França va guanyar la batalla de les Dunes, el 1658, i es va signar la pau el 1659 mitjançant el Tractat del Pirineus. En aquest, la monarquia hispànica cedia a França diferents territoris com **Rosselló i Cerdanya** i concertava el **matrimoni entre Lluís XIV de França i Maria Teresa d'Àustria**, que conduiria posteriorment a la Guerra de Successió i que Felip d'Anjouigués rei d'Espanya.

El fi d'aquesta guerra suposaria una política exterior agressiva i inafectiva, amb la retirada d'Olivares i regida posteriorment per Carles III. Felip IV moriria al 1665.

Degut a que Carles II era una persona que patia deficiències físiques i psíquiques, i a l'impossibilitat de descendència, es va anar cercant un substitut. Carles II morí al 1700 sense descendència, cosa que provocà un conflicte, la Guerra de Successió (1700-1713/15.). Enfrontà dos candidats per a la successió al tron espanyol, l'arxiduc Carles d'Àustria i el duc d'Anjou futur Felip V. La guerra tendrà un context internacional i nacional, i acabà definitivament al 1715 amb la victòria de Felip V que unificà els territoris gràcies als Decrets de Nova Planta.

En conclusió, el regnat dels Àustries Menors suposà la caiguda de tot un imperi, que acabà reduït a la Península Ibèrica, excepte Portugal, i a les colònies americanes sota el regnat de Felip V de Borbó.

ÀUSTRIES MAJORS

El S. XVI constituí el regnat dels Àustries Majors (Carles I, Felip II) que es caracteritza per l'auge de l'imperi espanyol. Cal destacar que també es consolida la monarquia autoritativa i a nivell socioeconòmic coincideix amb una època de conjuntura favorable. La cultura espanyola viu la seva edat d'or i es construeix un imperi arreu del món finançat per l'or d'Amèrica.

Carles V li interessava trobar un corredor per a la lluita de Milà fet que no va agradar a Francesc I de França donant lloc a unes batalles la qual destaca la batalla de Pavia (1525), que s'alçà amb victòria de Carles I. Posteriorment, Carles pren i saqueja Roma (1527) i aconsegueix Milà. Ja amb el regnat de Felip II, França va voler ocupar els territoris espanyols de Flandes i Itàlia. Els francesos foren derrotats en la batalla de Sant Quintí (1557), i l'any 1559 signaven la pau de Cateau-Cambrésis.

En quant als conflictes amb els turcs, Carles I es va veure enfrontat contra Solimà el Magnífic que va conquerir Hungría (1526). L'altre escenari fou a la Mediterrània (**ex: Pollença fou atacada per Dragut Rais** (1550)). Carles I per aturar l'amenaça va conquerir Tunis (1535). El mateix Solimà amb el regnat de Felip II, va amenaçar tot el litoral mediterrani espanyol. No seria fins al 1571 quan la flota espanyola, aconseguiria derrotar els otomans a la batalla del Lepant.

Carles I es va veure enfrontat al protestantisme desde dos punts de vista: teològic, Martin Luter es negà a ratificar i es posa sota la protecció de prínceps alemanys enfrontats amb l'emperador. Militar; Carles I assumí la defensa del catolicisme i combatirà contra els prínceps alemanys. Finalment, Carles I va haver de recórrer a la pau d'Augsburg. D'altre banda, la intolerància religiosa per part de Felip II a Flandes hi va provocar una revolta (1566) duta a terme pels calvinistes. Finalment, al 1580, Felip II reconeixerà a la independència de Facto.

En quant Anglaterra, Carles V va casar a Felip II amb M.Tudor, filla d'Enric VIII. Isabel I d'Anglaterra va impulsar polítiques contra els espanyols. Inglaterra ataca al Carib i les flotes d'Amèrica que es dirigien a Espanya. Com a resposta, Felip II organitzarà una "Armada Invencible" per envair Anglaterra, sense èxit (1588).

En quant a la política interior trobem les Comunidades a la corona de Castella i Germanies a la corona d'Aragó foren revoltes de caràcter polític i social. Les seves causes foren inestabilitat política, major atenció als assumptes del regne i mala situació econòmica, entre altres.

Els fets ocorreguts a Castella, les Comunidades, foren una serie de revoltes contra el rei. Al 1520 Carles I marxa a Alemanya per fer-se càrrec de l'Imperi. Es produeixen revoltes anti aristocràtiques a les principals ciutats de Castella protagonitzades pels comuneros. La resposta de la monarquia fou enviar l'exèrcit imperial que derrota als "comuners" (1521)

Els fets ocorreguts a la Corona d'Aragó els anomenem Germanies, foren revoltes contra els nobles, i no el rei. Al regne de València 1520 es produeix una situació de buit de poder. Els "agermanats" prenen el poder a Ciutat de València, però són derrotats al 1522 per part de l'exèrcit de Carles I.

Al regne de Mallorca va sorgir el problema de l'immobilisme de l'oligarquia urbana davant la possibilitat d'atorgar qualsevol reforma que pogués afavorir als forans i a les classes populars urbanes. De manera que al febrer de 1521 es produeix un assalt a Ciutat per parts dels "agermanats"

Hi podem distingir una etapa moderada i una etapa radical. Seran derrotats al 1523 per l'exèrcit imperial. Varen suposar pel Regne d'Aragó l'inici del procés de castellanització i centralització i pel Regne de Castella una nova passa cap a l'autoritarisme.

El primer gran conflicte a nivell de política interior que tindrà Felip II serà la revolta de las Alpujarras (1568-1571), com a conseqüència de la intransigència religiosa. Aben Humeya, va dirigir la insurrecció però foren derrotats per les tropes del rei.

El segon gran conflicte serà la revolta Aragonesa (1591). Antonio Pérez, secretari Felip II, és acusat i empresonat per a l'assassinat de Escobedo, secretari de don Juan d'Àustria. Però s'escapà i es refugià a Aragó. El monarca ferà ús de la Inquisició acusant a Pérez d'heretgia. Quan Pérez fou lliurat es produirà una revolta degut a la violació dels furs per part de Felip II. Durant els avalots, Pérez aconseguí escapar de nou i es refugià a França. Com a resposta Felip II va envair Aragó.

En conclusió, podem dir que tots aquests fets constituïren així com l'anomenada etapa dels Àustries Majors que es caracteritza pel seu auge. A partir de Felip III es donarà la decendència de l'imperi amb el regnat dels Àustries Menors fins a la mort de Carles II (1700).

REFORMISME BORBÒNIC CARLES III

Carles III, tercer fill de Felip V, no estava destinat a ser rei. Però degut a la mort prematura de Lluís I i el curt regnat de Ferran VI, Carles III es va convertir en rei d'Espanya. Aquest, ja havia tingut una experiència anterior de govern dirigint el principat de Parma (1731-1735) i rei de Nàpols i Sicília (1734-1759). A Itàlia havia contactat amb les idees il·lustrades. Volia dur a terme una sèrie de reformes per afrontar necessitats derivades de l'augment de la població, però sense acabar amb l'absolutisme: "tot pel poble però sense el poble".

En **Destacam dues etapes: Per una part** Carles III amb ministres italians varen a dur a terme un serie de reformes moltes de les quals foren mal acollides per la població. Aquestes reformes provoquen el Motí d'Esquilache (1766) instigat pels sectors més reaccionaris de la noblesa i del clergat. Per altra part les causa directa fou la liberalització del preu del blat. Squillace considerava que així fomentaria la producció. Però degut a una sequera els preus dels conreus es van disparar (1765) cosa que provoca dificultats a les classes més pobres per accedir al mercat. **Un altre motiu important fou també la creació d'un mercat únic pels cereals**. Altres causes foren: la disminució del poder de la noblesa, la intervenció en aspectes de la vida quotidiana, entre d'altres. El motí es va produir a Madrid en contra de totes aquestes reformes. Provocarà la caiguda de Squillace i es prendran mesures més moderades.

Els governs de Carles III iniciaren un seguit de reformes econòmiques que tingueren un èxit molt desigual. Van millorar l'agricultura mitjançant la limitació dels privilegis de la Mesta i la **colonització de zones gairebé deshabitades**. També mitjançant l'elaboració de propostes de reforma agrària que inclouen l'abolició dels mayorazgos, la crítica del sistema senyorial i la proposta de limitació de terres de "mans mortes". **Jovellanos considerava que calia desamortitzar** aquestes terres per possibilitar que els petits i mitjans agricultors poguessin accedir a la propietat i modernitzar l'agricultura per fer-la molt més rendible. A més es produeix la llibertat de preus i de circulació del blat (1765).

A més es va dur a terme l'impuls a la manufactura. Es van posar algunes traves al control dels gremis. Aquestes mesures liberalitzadores es combinaven amb altres clarament mercantilistes.

També es van aplicar **reformes fiscals i financeres** que tenien com a objectiu principal obtenir més ingressos per a la Corona intentant no perjudicar en excés l'economia productiva i no transgredir els interessos dels grups privilegiats. Els objectius no es van poder assolir en part per a la situació de contínues guerres que generaven un fort dèficit que no podia ser eixugat. Per tal de finançar el dèficit de l'Estat i de controlar el deute públic es creà l'any 1782 el **Banco Nacional de San Carlos**, antecedent de l'actual Banc d'Espanya.

Es va produir la **Creació d'un mercat interior únic**, fet facilitat per l'abolició de part de les fronteres interiors. La Corona intentà millorar les infraestructures de transport, però l'esforç va ser absolutament insuficient. Més èxit tingué la supressió del monopoli del comerç americà de Cadis i el va estendre a 13 ports peninsulars amb la possibilitat de comerciar lliurement amb 27 ports americans (1765). A partir de 1778 els principals ports peninsulars ja podien comercialitzar lliurement amb Amèrica. Tingué un èxit parcial ja que no fou un estímul per a la producció manufacturera nacional i no es controlava el contraban britànic ni les depredacions dels corsaris.

Destaquen altres mesures com l'impuls a la ciència i el foment econòmic (**Societats Econòmiques d'Amics del País**) i educatiu, es van declarar honorables totes les professions, es limità molt el nombre d'hidalgos i s'aplicà una política marcadament regalista, increment del control reial sobre la Inquisició, els ordes

religiosos i el nomenament de les jerarquies eclesiàstiques. Una de les mesures més polèmiques va ser l'expulsió dels jesuïtes, acusats d'instigar el motí (1767), i els ministres estrangers. En l'àmbit de la política local, s'introduí un nou càrrec als ajuntaments, el síndic personer, per vetllar pels interessos comuns del poble. En canvi, el monarca no transigí en suavitzar els decrets de Nova Planta i imposà el servei militar obligatori.

En conclusió, aquestes reformes donaren un resultat més aviat limitat "Es va intentar tot, es va fracassar en molt, però es va aconseguir qualche cosa". En primer lloc, toparen la resistència dels grups privilegiats, que no estaven disposats a perdre els privilegis. En segon lloc, moltes reformes proposades no passen de la fase d'estudi. En tercer lloc, les classes populars no van secundar les reformes. Finalment moltes mesures adoptades eren contradictòries i parcials per no posar en perill la monarquia absoluta ni la societat estamental. Carles III morí al 1788 i el va succeir Carles IV que va haver d'aturar les reformes i tancar fronteres amb la França revolucionària.